

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/51/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119212507
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:2119212507.5

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu Mgr. Aleny Čakváriovej a JUDr. Blanky Podmajerskej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, so sídlom Jána Bottu 4, 917 01 Trnava, dieťa rodičov matka: A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt C. D. XXX/XX, XXX XX E., toho času F. XX, XXX XX B., zastúpená: MICHALIČKA advokáti s.r.o., so sídlom Halenárska 18, 917 01 Trnava, IČO: 53 309 96, a otec: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt G. A. H. XXXX/XX, XXX XX I., bydlisko B. XX, XXX XX B., Česká republika, zastúpený: Prosman a Pavlovič advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Hlavná 31, 917 01 Trnava, IČO: 36 865 281, v konaní o návrhu matky a otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 25.09.2024, č.k. 39P/40/2023-464, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava rozsudkom zo dňa 25.09.2024 č.k. 39P/40/2023-464 zveril maloletú A. B., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca (výrok I.), oboch rodičov oprávnil maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach (výrok II.), matke uložil povinnosť od 01.02.2024 prispievať na výživu maloletej 100 eur mesačne do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca (výrok III.), zročné výživné za obdobie od 01.02.2024 do 25.09.2024 v sume 500 eur povolil matke zaplatiť v splátkach po 41,70 eur popri bežnom výživnom k rukám otca pod hrozbou straty výhody splátok (výrok IV.), styk matky s maloletou upravil každý párný týždeň v sobotu od 10:00 hod. do 17:00 hod. za miesto prevzatia a odovzdania maloletej určil bydlisko otca, ktorému uložil povinnosť maloletú na styk s matkou pripraviť a v určenom čase a mieste matke odovzdať a matke uložil povinnosť 24 hodín pred určeným stykom otcovi oznámiť, ak ho nebude realizovať (výrok V.), matku oprávnil telefonicky kontaktovať maloletú každý týždeň v utorok a štvrtok o 19:00 hod. o dĺžke rozhovoru do 15 minút, otcovi uložil povinnosť technicky zabezpečiť a umožniť telefonický rozhovor matky a maloletej (výrok VI.), žiadnemu účastníkovi nepriznal náhradu trov konania (výrok VII.).

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 36 ods. 1, § 24 ods. 1, 5, § 25 ods. 1,2, § 62 ods. 1,2,3,4,5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z.z. Zákon o rodine (ďalej aj len „Zákon o rodine“) a vecne tým, že za dôvodný považoval návrh otca. Za preukázané mal, že rodičia maloletej nežijú v spoločnej domácnosti, osobnú starostlivosť o maloletú vykonávala matka do 29.01.2024, kedy otec prevzal maloletú za účelom realizovania styku, avšak v pondelok 29.01.2024 si matka maloletú do osobnej starostlivosti neprevzala z dôvodu jej vystaňovania z bytu jej bývalého partnera J. K.. Súd prvej inštancie dokazovaním dožiadaním príslušného súdu Českej republiky, šetrením pomerov u otca a zisťovaním názoru maloletej, povestou otca, zistil u neho vytvorené podmienky pre osobnú starostlivosť o maloletú. Nezohľadnil matkine tvrdenia o spochybňovaní úrovne starostlivosti otca o maloletú, nevhodné bytové podmienky, neplnenie školskej dochádzky, jeho zdravotný stav. Za preukázané mal potvrdením Základnej školy F. XXX L. B., že maloletá si riadne plní povinnú školskú dochádzku dočasným dištančným vzdelávaním

a dosahuje výborný prospech. Nemal preukázaný otcov nepriaznivý zdravotný stav, ktorý by ho vylučoval z výkonu osobnej starostlivosti. Uviedol, že zohľadnil názor maloletej, ktorá opakovane prezentovala svoj záujem bývať u otca. Dňa 02.02.2024 sa tak vyjadrila pracovníčke sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Senici, zo správy Mestského úradu L. zo dňa 09.08.2024 vyplýva rovnaký záver, keď si maloletá neželala aby ju niekto prehováral, a z pohovoru u koordinátorky súdu za prítomnosti psychologičky Krajského súdu v Trnave, kolíznej opatrovníčky a sudkyne dňa 20.08.2024, uviedla, že chce bývať u otca, je tam spokojná a s matkou sa nechce vôbec stretávať. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že v najlepšom záujme maloletej je jej zverenie do osobnej starostlivosti otca, ktorý jej vytvára pocit istoty, bezpečie domova a stabilné prostredie na rozvoj jej schopností. Matkou navrhovanú jej osobnú starostlivosť vyhodnotil v rozpore so záujmom maloletej, keď maloletá matke nedôveruje na základe prežitého počas jej osobnej starostlivosti a jej vzťah k matke je výrazne narušený. Za preukázané mal, že matka za obdobie posledného viac ako roka opakovane menila bydliská a partnerov, že maloletá neprijala ďalšieho partnera matky M. M. a jeho domácnosť s ďalšími dvomi deťmi, aj keď predchádzajúceho partnera matky J. K., ktorý je otcom jej brata E., hodnotila pozitívne. Maloletej odmietanie matky potvrdil aj svedok C. A., starý otec zo strany matky, ktorý vnímal, že maloletá má dobré podmienky u otca a vyhodnotil, že je pre ňu asi najlepšie, aby zostala u otca, potvrdil odmietanie matky maloletou. Návrh matky na výsluch znalkyne vzhľadom na odstup času a podstatnej zmeny pomerov u všetkých účastníkov, zamietol. Dôvodil, že matkou navrhované otázky nepatria do pôsobnosti znalca, ktorý vychádza pri posudku z použitých metód a nezaobrá sa obsahom spisu ako vyšetrovací orgán. Návrhy matky na výsluch svedkov J. K. a M. M. zamietol z dôvodu, že nemohli viac objasniť zistený skutkový stav najmä po vyjadrení maloletej. Oprávnenie maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach ponechal v dispozícii oboch rodičov, nezistiac žiadne dôvody na ich obmedzenie v tomto smere.

3. Pri určení výživného na maloletú dôvodil tým, že vychádzal z odôvodnených potrieb maloletej, osobných, zárobkových a majetkových pomerov matky s prihliadnutím na pomery otca. Výživné na maloletú určil od 01.02.2024, kedy došlo k faktickej a následne aj právnej zmene jej výchovného prostredia. Za preukázané mal, že do uvedeného času otec platil na maloletú k rukám matky 100 eur mesačne. Lustráciou matky v Sociálnej poisťovni uzatvoril, že je v jej možnostiach a schopnostiach platiť určené výživné. Matkou dobrovoľné ukončenie všetkých zárobkových vzťahov v júni 2024, v N. E., B., kde pracovala ako recepčná, ako aj brigádnicke dohody, a následné poberanie dávky v nezamestnanosti 131 eur mesačne, posúdil ako dobrovoľné vzdanie sa príjmu. Poukázal na vyjadrenie matky, že si bude hľadať prácu so mzdou 800 eur netto. Na základe uvedených okolností na strane matky, pri nepochybných odôvodnených potrebách 8 ročného dieťaťa na strave, ošatení, hygienických potrebách a drogérie, s prihliadnutím na schopnosť matky dosahovať príjem zo zamestnania vo výške 800 eur netto, keďže už pred nástupom na materskú dovolenku v 5/2021 mala príjem ako recepčnú v N. E., B. 1.243 eur brutto, s prihliadnutím na jej ďalšiu vyživovaciu povinnosť, dospel k záveru, že určené výživné zodpovedá potenciálnym zárobkovým možnostiam a schopnostiam matky. Dôvodil, že takto určené výživné zodpovedá aj určovaní výživného podľa metodiky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Uviedol, že na určenie výživného v oboma rodičmi navrhovanej sume 150 eur nemal dôkazy ani z hľadiska potencionálnych majetkových a zárobkových možností matky. Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 01.02.2024 do rozhodnutia súdu 25.09.2024 vyčíslil na 500 eur, pri započítaní zaplateného výživného spolu 300 eur.

4. Uviedol, že pri úprave styku matky s maloletou vychádzal z vyjadrenia maloletej na súde dňa 20.08.2024 a tomu zodpovedajúcej správy psychologičky Krajského súdu v Trnave, kedy maloletá jednoznačne uviedla, že sa s matkou nechce stretávať a cestovať s ňou na Slovensko, bojí sa, že ju matka nevráti. Konštatoval, že súrodeneckú väzbu s maloletým E., nevlastným bratom, udržiava cez videohovor s J. K., otcom jej brata. Zohľadnil tvrdenia maloletej na pohovore u koordinátorky súdu, že ju matka nútila klamať, klame jej, bila ju a zaháňala sa na otca, pričom maloletá je ochotná prehodnotiť rozhodnutie v prípade matkinej nápravy. Konštatoval, že dočasne upravený styk matky s maloletou uznesením zo dňa 20.03.2024 č.k. 39P/40/2023-265 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 21.05.2024 č.k. 13CoP/61/2024-359 (ktorým bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti otca, určená vyživovacia povinnosť matke a upravený styk matky s maloletou s určeným miestom odovzdávania tak, aby maloletá nemala obavy z nevrátenia sa k otcovi) sa nezrealizoval úspešne ani raz, najmä pre odpor maloletej. Preto styk upravil v užšom rozsahu, ktorý zohľadňuje vnútorné výhrady maloletej a podporuje možnosť, pri stabilizovaní rodinnej situácie, na obnovenie vzťahu matky a maloletej. Miesto prevzatia a odovzdávania maloletej určil výlučne v mieste bydliska

otca. Od zamýšľanej možnosti nájsť vhodný dopravný uzol tzv. na polceste medzi bydliskami rodičov (matka navrhla mesto O.), upustil. Otcom navrhovaná možnosť úpravy styku aj za prítomnosti starého otca zo strany matky, sa výsluchom svedka ukázala ako nerealizovateľná. Zachoval úpravu možnosti matky telefonicky kontaktovať maloletú ktorá sa aj pri otcovi tvrdení zníženej disciplíny matky, ukázala ako vhodná forma napĺňania emočných potrieb maloletej a udržiavania vzťahu s matkou. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj len „CMP“).

5. Proti rozsudku v rozsahu výrokov I., III. až VI. podala podľa § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj len „CSP“) odvolanie matka, navrhujúc napadnutý rozsudok zmeniť, maloletú zveriť do jej osobnej starostlivosti, otcovi uložiť povinnosť prispievať na jej výživu 200 eur mesačne, styk otca s maloletou upraviť každý páry týždeň od piatku 14:00 hod. do nedele 16:00 hod., s osobitnou úpravou počas vianočných sviatkov, jarných školských prázdnin, veľkonočných sviatkov a letných školských prázdnin. Namietala, že sa súd prvej inštancie nezaoberal zdravotným stavom otca, ktorý na súdnom pojednávaní dňa 12.05.2021 predkladal zdravotný záznam, ktorý nebol založený do súdneho spisu, preto nevie o aký záznam ide a či to môže mať vplyv na jeho osobnú starostlivosť. Zo znaleckého posudku č. 20/2022 znalkyne PhDr. Zuzany Mičkovej, PhD. vyplynulo, že otec je v dispencii neurológa. Poukázala na správu ÚPSVaR zo dňa 02.02.2024 z ktorej je zrejme, že súd len vytrhol z kontextu časť tvrdenia maloletej, ktorá sa vyjadrovala k otázke kam chce ísť po ukončení výsluchu, a je zrejme, že chcela ísť do E. s ňou rovnako ako s otcovi do Čiech. Obe šetrenia sociálnej pracovníčky Mestského úradu L. prebehli bez predošlého oznámenia otcovi, kedy nemal možnosť maloletú pripraviť a v oboch bol zistený záujem maloletej o striedavú starostlivosť. Naproti tomu súd sám realizoval dňa 20.08.2024 vypočutie maloletej, o obsahu ktorého nebola informovaná, bez zákonného dôvodu odmietol doručiť zápisnicu z tohto vypočutia. Takto vykonaný dôkaz je nezákonný, pretože sa s ním strana sporu nemohla oboznámiť, čím jej odňal možnosť relevantne sa k tvrdeniam maloletej vyjadriť. Vypočutie maloletej bolo realizované za účasti koordinátorky súdu, psychologičky Krajského súdu v Trnave, ktorá nedisponuje odbornou praxou ani kvalifikáciou potrebnou pre rodinnoprávne posudzovanie, bez použitia psychodiagnostických metód. Poukázala na rozdielne závery z vykonania pohovoru s maloletou konanom pred psychologičkou Krajského súdu v Trnave a pracovníčky Mestského úradu L. vykonané v domácom prostredí. Z odseku 19. odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že maloletá sa priznala, že bola otcovi motivovaná ku výpovedi vlastných zážitkov v neprospech matky, pričom psychologička sa nezaoberala manipuláciou maloletej otcovi ktorú tvrdila od 01/2024 (priznanie maloletej, že bola motivovaná k výpovedi v jej neprospech). Zároveň maloletá konštatovala, že ju otec vystrašil a vnukol jej myšlienku, že ju matka nevráti otcovi po styku. Maloletá jej oznámila v telefonáte dňa 25.09.2024, keďže sa nezúčastnila súdneho pojednávania, že ju opäťovne sklamala čo dokazuje, že maloletá preberá jeho názory. Otec jej neumožňuje styk s maloletou bez jeho prítomnosti. Zo záverov znalkyne je úplne zrejme, že u otca dominujú agresívne vzorce správania, má sebaapresadzujúce autoritatívne správanie a na emočné podnety reaguje impulzívne. Otec neakceptuje rozhodnutia súdov a už 11 mesiacov neumožňuje styk s maloletou. Starý otec C. A., ako svedok uviedol, ako v skutočnosti prebieha odovzdávanie maloletej, že otec bezdôvodne bráni v styku. Maloletá počas vopred oznámených výsluchov opakovane uvádzala úplne nové skutočnosti. V správe ÚPSVaR Senica zo dňa 02.02.2024 z výsluchu maloletej je uvedené, že v období kedy žila u jej vtedajšieho partnera M. M. 04/2023 – 08/2023, mali jeho deti maloletej ubližovať. V správe z vypočutia maloletej súdom zo dňa 20.08.2024 je uvedené, že jej dávala facky, keď robila neskôr domáce úlohy a bola unavená, skoro každý deň ju bila, musela si sama variť párky, robiť raňajky, zapínala šporák, učila sa to sama. S maloletou naposledy žila v 01/2024, maloletá vypovedala o skutočnostiach, ktoré museli nastať pred viac ako 8 mesiacmi. Otec bol s maloletou dcérou nepretržite v období od 01/2024 do 08/2024, rovnako tak v období pred týmto termínom trávil otec s maloletou pravidelne každý druhý víkend. Vedel tak o všetkých skutočnostiach a okolnostiach života a výchovy maloletej. Od 01/2024 do súčasnosti bola maloletá 3 razy vypočutá orgánmi sociálnej kurately dňa 02.02.2024 ÚPSVaR Senica a dňa 16.04.2024 a 09.08.2024 Mestským úradom L.. V žiadnom z týchto vypočutí neboli zistené tieto nové zásadné skutočnosti, až dňa 20.8.2024 súdom. Považovala za zrejme, že všetky tvrdenia maloletej predstavujú výsledok intenzívnej manipulácie zo strany otca. Vypočutie dieťaťa po zistení, že bolo vedome manipulované otcovi v neprospech matky, je bez odborného posúdenia znalcom v súdnom konaní nepoužiteľné. Poukazujúc na bod 36. odôvodnenia uviedla, že od 03/2024 nie je v partnerskom vzťahu s M. M., súd opiera svoje rozhodnutie o skutočnosti, ktoré nastali do 01/2024, ktoré v súčasnosti nemajú žiadnu relevanciu. Súd ju viní z toho, že udržiavala styk s otcovi svojho druhého dieťaťa J. K., čo je úplne irelevantné v súčasnosti. V zmysle výsluchu svedka C. A. nestala žiadna emočná situácia ale agresívny krik otca na maloletú, ktorým jej zakázal odísť. Súd zamietol návrh na výsluch znalkyne z dôvodu veľkého časového odstupu

od vypracovania znaleckého posudku, avšak navrhovala súdu aby sa znalec oboznámil s obsahom súdneho spisu, a aby zistila, či nedochádza k manipulácii maloletej otcom. Nevypočul ňou navrhnutých svedkov na otázku akým spôsobom sa o maloletú starala. Osvojil si iba zmanipulované tvrdenia maloletej a nezohľadnil, že maloletá nemá osobný kontakt so svojim bratom E..

6. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k správnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie vychádza zo správneho posúdenia veci. Matkine návrhy na vykonanie dôkazov neboli potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Argumentáciou matky považoval za nedôvodnú a účelovú. Matka v odvolaní tvrdené skutočnosti v prevažnej miere prezentovala v doterajšom konaní, preto odkázal na svoje predchádzajúce ústne prednesy a písomné vyjadrenia. Maloletá od času, kedy žije v jeho domácnosti (január 2024) dosahuje výborné študijné výsledky, zlepšil sa nielen jej prospech v škole, ale má sa veľmi dobre aj po fyzickej a psychickej stránke. Má u neho vytvorené stabilné výchovné prostredie, okolo seba milujúcich ľudí, čo priaznivo ovplyvňuje jej ďalšie fungovanie v živote a spoločnosti. Užíva si detstvo bez strachu zo zabezpečovania svojich základných potrieb ako aj potrieb jej mladšieho súrodenca, kedy boli na ňu kladené neprimerané nároky vo vzťahu k jeho starostlivosti a zabezpečovaniu chodu domácnosti, v čase kedy tieto povinnosti matka zanedbávala. Maloletá dňa 21.10.2024 nastúpila do školy vo L. a triedna učiteľka maloletú ako aj jeho starostlivosť hodnotí veľmi pozitívne. S prípravou maloletej do školy jej napomáha, maloletá má zabezpečené doučovanie českého jazyka. Matkine tvrdenia sa v tomto kontexte javia ako nepravdivé. Tvrdenia matky o jeho ochorení sú účelové. Matka maloletú ponechala v jeho starostlivosti v čase, keď sama nemala zabezpečené bývanie a vedela sa na neho spoľahnúť. Za kľúčový dôkaz považuje výsluch maloletej, keď bez prítomnosti rodičov bez obáv zdôverila pred súdom prvej inštancie a z ktorého vyplynulo, že osobná starostlivosť matky bola v úplnom rozpore s jej najlepším záujmom. Vo výsluchu maloletej odznali tak zásadné zistenia, kedy ani nevedel, že matka s maloletou zaobchádzala a (ne)starala sa o ňu až takýmto maximálne nevhodným spôsobom. K matkinmu tvrdeniu, že jej nebola doručená zápisnica z výsluchu maloletej uviedol, že počas súdneho pojednávania súd ich informoval o dôvodoch nesprístupnenia a následného neodoslania, čo vzali na vedomie. Navyše aj z výsluchu starého otca zo strany matky vyplynulo, že maloletá sa v jeho starostlivosti javí byť spokojná a matku odmieta. Takisto dal do pozornosti, že matka opätovne zmenila bývanie, a to k novému priateľovi, čo potvrdzuje pokračovanie jej doterajšieho spôsobu života.

7. Matka vo vyjadrení k vyjadreniu otca namietala, že otec nedodríava napadnutý rozsudok a v styku jej zamedzuje. S maloletou sa stretla len jedenkrát za prítomnosti otca v trvaní troch hodín, maloletú jej neodovzdal. Neochota otca podriať sa súdnemu rozhodnutiu už sama o sebe ho diskvalifikuje zo starostlivosti o maloletú. Otec svojim správaním momentálne vytvára nenávratné škody na zdravom psychickom vývoji maloletej, ktorá bola otcom bezdôvodne vytrhnutá z rodinného prostredia matky. V ostatnom zotrvala na podanom odvolaní.

8. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky označil jej tvrdenia za nepravdivé, odmietol, že by matke zámerne bránil v styku s maloletou, ktorú práveže motivuje a vždy riadne pripraví. Napriek jeho snahe maloletá styk s matkou odmieta. Matka ako rodič zlyháva, čo vyplynulo z výsluchu maloletej pred súdom prvej inštancie. Matka toto stále ignoruje, je to zjavné z jej doterajšieho správania sa voči maloletej, ako aj spôsobu života, ktorý naďalej vedie. V ostatnom zotrval na vyjadreniach doposiaľ.

9. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

10. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65, § 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 2 ods. 1 CMP, § 378 ods. 1 CSP a dospel k nasledujúcim záverom.

11. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods. 1 CMP, § 380 ods. 2 CSP).

13. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez

návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

14. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

15. Podľa § 24 ods. 5 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

16. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa ods. 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode, to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

17. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

18. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

19. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

20. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

21. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu? rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

23. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

24. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine, maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

25. Podľa § 38 ods. 1 CMP ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne.

26. Podľa § 38 ods. 2 CMP názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

27. Podľa čl. 5 Zákona o rodine záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

28. Podľa čl. 9 bod 2 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

29. Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

30. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

31. V nadväznosti na uvedené ďalej zdôrazňuje, že súčasťou práva na určitú kvalitu súdneho konania, je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi účastníkov konania (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe je jedným z princípov, ktoré predstavujú súčasť práva na riadny a spravodlivý proces, ako aj pojmu právneho štátu, povinnosť súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť, s odkazom na ustanovenie § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na druhej strane. Nepreskúmateľné rozhodnutie nedáva dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, z ktorého nemožno zistiť, akým spôsobom súd postupoval pri posudzovaní rozhodných skutočností v prejednávanej veci, nevyhovuje zákonným požiadavkám, ktoré Civilný sporový poriadok (s odkazom na ustanovenie § 2 ods. 1 CMP) kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia a v konečnom dôsledku takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv účastníka súdneho konania, ktorý má nárok na to, aby bola jeho vec spravodlivo posúdená. Súd je preto povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, je povinný tiež zrozumiteľným spôsobom vysvetliť, ako a prípadne prečo sa určitou podstatnou námietkou, resp. tvrdením účastníka konania nezaoberal. Ak tak súd nepostupuje, porušuje právo účastníka konania na spravodlivý proces garantovaný čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

32. Súd prvej inštancie rozhodoval o návrhu matky doručenom súdu dňa 16.12.2019 a o návrhu otca doručenom súdu dňa 04.01.2024 o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. Výsledkami dokazovania zdôvodnil opodstatnenosť návrhu otca, keď maloletú zveril do jeho osobnej starostlivosti, matke určil vyživovaciu povinnosť na maloletú od 01.02.2024 (od kedy sa otec o maloletú osobne staral) a upravil styk matky s maloletou. Súdu prvej inštancie je potrebné vytknúť, že pokiaľ aj

ustálil dôvodnosť zverenia maloletej do osobnej starostlivosti otca, nerozhodol o výživnom na maloletú v zmysle podaného návrhu matky zo dňa 16.12.2019 (od podania návrhu a za obdobie faktického výkonu osobnej starostlivosti matky o maloletú). Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o zverení maloletej, výživnom na maloletú a o úprave styku matky s maloletou, nie je možné pre nedostatky v dokazovaní a v odôvodnení rozhodnutia prijaté skutkové závery a ich právne posúdenie vyhodnotiť.

33. Odvolací súd zdôrazňuje, že pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv (najmä o tom, ktorému z rodičov bude po rozvode manželstva zverené maloleté dieťa do osobnej starostlivosti) je potrebné, aby si súdy vždy našli bezpečný podklad pre hodnotenie osobných a povahových vlastností rodičov, keďže len dobre fungujúca osobnosť rodiča je spojená so schopnosťou poskytnúť maloletému dieťaťu adekvátnu starostlivosť. Z uvedeného dôvodu je potrebné identifikovať, preskúmať a vyhodnotiť (potvrdiť alebo vylúčiť) do úvahy všetky prichádzajúce riziká a prekážky, ktoré by mohli ovplyvniť kvalitu osobnej starostlivosti toho-ktorého rodiča o maloleté dieťa. Súd pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, najmä pokiaľ ide o zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti, zisťuje najmä to, ktorý z rodičov je vzhľadom na záujem maloletého dieťaťa väčšmi spôsobilý na výkon osobnej starostlivosti o maloleté dieťa (R 30/1990), resp. zverením komu by boli zabezpečené najpriaznivejšie podmienky pre vývoj dieťaťa, vrátane práva dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu s oboma rodičmi a u koho sú lepšie predpoklady na výkon osobnej starostlivosti. Pre uvedený právny záver musí mať súd spoľahlivý podklad vykonaním a zhodnotením tých skutočností, ktoré charakterizujú osobu dieťaťa, osoby rodičov, ako aj prostredie, v ktorom rodičia žijú (porovnaj R 20/1980). Pokiaľ ide o najlepší záujem dieťaťa, tento nie je možné stotožniť s názorom (želaním) maloletého dieťaťa a v prípade, ak sa rodičia nevedia dohodnúť na úprave práv a povinností k ich maloletým deťom, je to práve súd, komu prináleží vyhodnotiť obsah pojmu najlepší záujem dieťaťa komplexne, so zohľadnením všetkých individuálnych okolností toho ktorého prípadu (uznesenie Ústavného súdu SR zo 16. 04. 2020 sp. zn. I. ÚS 162/2020).

34. Úlohou súdu prvej inštancie vzhľadom na návrhy rodičov na zverenie maloletej do ich osobnej starostlivosti, bolo vykonaním potrebného dokazovania ustáliť kvalifikovanú existenciu pomerov pre svoje rozhodnutie a tieto vyhodnotiť v kontexte posúdenia záujmu maloletého dieťaťa. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie zverenie maloletej do osobnej starostlivosti otca odôvodnil vykonaním šetrenia pomerov v mieste bydliska otca v B., Mestským úradom L. (zistením vhodných podmienok a rodinného zázemia pre starostlivosť o maloletú), zabezpečením dištančného vzdelávania maloletej (pozitívne hodnotenie základnej školy v B.), vyjadrením sa maloletej na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny Senica, spísaný v úradnom zázname zo dňa 02.02.2024, vyjadrením sa maloletej v domácom prostredí sociálnym pracovníkom Mestského úradu L. zo dňa 16.04.2024 a 09.08.2024 (pri šetrení pomerov u otca) a zisťovaným názorom maloletej jej výsluchom na súde dňa 20.08.2024. Súd prvej inštancie v čase svojho rozhodnutia neustálil podmienky na strane matky, keď posledné šetrenie v domácnosti matky bolo vykonané Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Senica dňa 19.03.2024 so zistením, že matka má zabezpečené vlastné bývanie v prenajatom byte v B. na základe nájomnej zmluvy zo dňa 09.02.2024, žije sama, vykonáva osobnú starostlivosť o svoje mladšie dieťa maloletého E. K. a pracuje. Podmienkami na strane matky sa bližšie nezaoberal a tieto v aktuálnom čase, v čase svojho rozhodnutia ani neposudzoval. Matkou navrhovanú jej osobnú starostlivosť vyhodnotil tak, že táto by bola v rozpore so záujmom maloletej, keď na základe zisťovaného názoru maloletej súdom uzavrel, že maloletá preferuje osobnú starostlivosť otca, matke nedôveruje na základe prežitého počas jej starostlivosti a jej vzťah k matke je výrazne narušený v dôsledku správania sa matky k nej, spôsobu jej života a opakovanej zmeny bydlísk a partnerov. Existenciu narušených vzťahov medzi matkou a maloletou odvodil aj zo zistenia, že styk matky s maloletou, za obdobie od kedy sa maloletá nachádzala u otca (fakticky od 01.02.2024 a neskôr na základe neodkladného opatrenia vykonateľného dňa 20.03.2024, právoplatného dňa 30.05.2024) sa prakticky nerealizuje a maloletá styk s matkou odmieta. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie znaleckým posudkom znalkyne PhDr. Zuzany Mičkovej PhD. č. 20/2022, zo dňa 27.04.2022, v ktorom znalkyňa okrem osobnostného hodnotenia rodičov, ustálila u oboch rodičov predpoklady a schopnosti maloletej vychovávať, a vybudované blízke vzťahové väzby maloletej k obom rodičom. Tento dôkaz pri svojom rozhodnutí súd prvej inštancie nevyhodnocoval a návrh matky na doplnenie znaleckého dokazovania zamietol.

35. Odvolací súd pri rozhodovaní o vecnej a právnej správnosti rozhodnutia o zverení maloletej dospel k záveru, že súd prvej inštancie nevykonával dostatočné dokazovanie a nezistil skutočný stav vecí. Z obsahu spisu je zrejmé, že osobnú starostlivosť o maloletú v čase začatia konania vykonávala matka, otec maloletú prevzal do svojej starostlivosti dňa 29.01.2024, maloletú matke v tomto období neodovzdal, hoci až do uznesenia súdu prvej inštancie zo dňa 20.03.2024 č.k. 39P/40/2024-265, ktorým bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti otca a bolo zrušené uznesenie zo dňa 16.03.2021 č.k. 39P/78/2019-36, bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matke. Z obsahu listinných dôkazov o zaznamenaní vyjadrenia maloletej na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie (úradný záznam z pohovoru s maloletou zo dňa 02.02.2024 na ÚPSVAR Senica, správy o šetrení pomerov v mieste bydliska otca odborom sociálnych vecí Mestského úradu L. dňa 16.04.2024 a dňa 09.08.2024) vyplýva, že maloletá sa vyjadruje v prospech osobnej starostlivosti otca, avšak matku neodmieta, neuvádza žiadne negatívne zážitky alebo výhrady spojené s osobnou starostlivosťou matky, maloletá vyjadruje záujem sa s matkou stretávať, aj každý týždeň, z pohovoru s maloletou zo dňa 09.08.2024 dokonca vyplýva, že nevyklučuje ani osobnú starostlivosť matky v prípadnej striedavej starostlivosti. V priamom rozpore s týmito vyjadreniami maloletej sú potom tvrdenia rodičov o príčinách a dôvodoch nerealizovania styku matky s maloletou (v období od marca 2024 až do rozhodnutia súdu). Nosným dôkazom pre súd prvej inštancie bol zisťovaný názor maloletej nariadením výsluchu maloletej zákonnou sudkyňou na súde dňa 20.08.2024. K okolnosti, že súd prvej inštancie zápisnicu z vykonaného výsluchu maloletej nevyhotovil odvolací súd zastáva názor, že s poukazom na to, že súd prvej inštancie nesprístupnil zvukový záznam z výsluchu maloletej, mal v takomto prípade z dôvodu vhodnosti a účelnosti vyhotoviť o tomto procesnom úkone zápisnicu (§ 98 ods. 1, § 99 ods. 1 CSP), uviesť v nej podstatný obsah vyjadrenia maloletej a účastníkov konania s jej obsahom oboznámiť (aj keď priama povinnosť vyhotoviť zápisnicu z ustanovení CSP súdu nevyplýva). K prítomnosti psychologičky pri výsluchu dieťaťa na súde odvolací súd udáva, že ak sudca, ktorý vykonáva priamy dôkaz na súde zisťovaním názoru maloletého dieťaťa zväži, že je potrebná podporná odborná pomoc pri vedení výsluchu, je prítomnosť psychologičky súdu opodstatnená, avšak v každom prípade psychologička súdu nemá oprávnenie robiť hodnotiace závery a odporúčania pre rozhodnutie súdu, založené na poznatkoch získaných z rozhovoru s maloletým dieťaťom, ktoré patria výlučne do kompetencie znalca. Z obsahu spisu vyplýva, že správu o výsluchu maloletej na súde spísala psychologička Krajského súdu v Trnave, ktorá obsahuje jej vlastné hodnotiace závery a odporúčania pre rozhodnutie súdu, z ktorých súd následne pri rozhodnutí o zverení a úprave styku vychádzal a na ktorých svoje rozhodnutie založil (ods. 19 rozsudku). Súdu prvej inštancie je potom potrebné vytknúť to, že sa bližšie nezaoberal hodnotením výpovede maloletej pred súdom napriek zisteniu, že maloletá bola k vyjadreniam v neprospech matky motivovaná otcom a neodstraňoval rozpor vyplývajúci z vyjadrenia maloletej pred sociálnou pracovníčkou Mestského úradu L. dňa 09.08.2024 len s rozdielom 10 dní od vykonaného výsluchu súdom (maloletá si nevedela spomenúť na žiadne previnenie matky od januára 2024, okrem toho, že ju prehovára aby s ňou odišla v rámci dočasne upraveného styku a maloletá si nepraje aby ju niekto prehováral, vyjadrila obavu, že by na Slovensku už zostala, avšak ak by sa rodičia dohodli mohla by sa u rodičov po týždni striedať). Pri rozhodnutí o úprave styku matky s maloletou súd prvej inštancie vychádzal z odmietania matky maloletou (čím odôvodňuje aj výrazné obmedzenú úpravu osobného kontaktu matky s maloletou), a dôvodí výpoveďou maloletej na súde, z ktorej však okrem iného vyplýva, že okolnosť z ktorej má maloletá obavu, (že ju matka nevráti), maloletá komunikuje tak, že jej to povedal otec. Súd prvej inštancie pracuje so zistením, že maloletá nemá k matke dôveru a tento záver ustalať iba na základe výsluchu maloletej na súde dňa 20.08.2024 a nesprávne z hodnotiacich záverov psychologičky Krajského súdu v Trnave, avšak tento dôkaz, pri zistení vedomej manipulácie vyjadrení maloletej otcom, nemohol byť nosným pre prijatie záverov súdu prvej inštancie. Preto rozhodnutie súdu v zmysle jeho odôvodnenia ods. 34 a 36 nie je udržateľné. Odvolací súd nijako nespochybňuje vzájomné blízke citové väzby medzi maloletou a otcom ani schopnosť otca sa o maloletú postarať a vychovávať ju, ani skutkovú okolnosť, že maloletá sa opakovane vyjadrila v prospech osobnej starostlivosti otca. Avšak úlohou súdu prvej inštancie bolo vzhľadom na okolnosti zistené výsluchom maloletej na súde vyhodnocovať a posudzovať príčiny zásadnej zmeny v jej vyjadreniach a vysporiadať sa aj s otázkou ich objektivity, ako aj to, či otec dostatočne rešpektuje rolu matky v živote maloletej a je dostatočne spolupracujúcim rodičom pri udržiavaní a budovaní vzájomných vzťahových a citových väzieb medzi matkou a maloletou.

36. Za takto zisteného skutkového stavu, vo vzťahu k hodnoteniu relevancie zisťovaného názoru maloletej (na ktorom svoje rozhodnutie založil), s poukazom na zistené rozpory, ktoré vyplynuli pri rozhovoroch s maloletou v domácom prostredí prostredníctvom sociálnych pracovníkov a zo zisťovaného názoru dieťaťa súdom, s odstupom pár dní, za stavu, že maloletá sa od 29.01.2024

nachádzala v osobnej starostlivosti otca, pod jeho vplyvom ako rezidenčného rodiča a bez primeraného kontaktu s matkou, sa javí byť nevyhnutné ozrejmienie podstatných skutkových okolností na posúdenie ktorých treba odborné znalosti a skúsenosti. V ďalšom konaní pred súdom prvej inštancie bude potrebné pre objektivizáciu vzťahových pomerov v rodine doplniť znalecké dokazovanie. Z dôvodu vhodnosti súd prvej inštancie zväži ustanoviť súdnu znalkyňu, ktorá už maloletú a rodičov v tomto konaní vyšetrila a môže tak vyhodnotiť dôvody a príčiny zmeny postoja maloletej k matke ako aj dôveryhodnosť jej vyjadrení. Zistenia a odporúčania znalca môžu byť nápomocné aj pre rodičov alebo ďalší postup súdu, pri prípadnej potrebe obnovy vzťahu matky a maloletej.

37. Vo vzťahu k určeniu výživného odvolací súd vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že platná právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov k deťom (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine) je založená na rovnakom postavení muža (otca) a ženy (matky). Obaja rodičia tak majú povinnosť prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine). Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumie sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby rodiča, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska vyživovacej povinnosti je podstatné, ako sa prejavia v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu. Subjektívne schopnosti sa však môžu realizovať len v rámci objektívne daných možností, ktoré determinuje reálna situácia na trhu práce, miera nezamestnanosti v regióne, v príslušnom odbore, vekovej kategórii, dosahované zárobky v danom povolaní. Majetkové pomery rodiča umožňujú komplexne posúdiť celkovú situáciu, životnú úroveň rodiča pre potreby výživného, keďže príjmové pomery samy osebe neposkytujú úplný obraz o situácii povinného rodiča. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodiča je potrebné prihliadnuť aj vtedy, ak sa rodič vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako je potrebné prihliadať aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré rodič na seba berie. Obligatónym zákonným hľadiskom je tiež osobný výkon starostlivosti o dieťa (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Uvedené konanie sa chápe ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Hoci zákon používa termín „prihliada sa“, osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy. Miera, v akej treba prihliadať na osobnú starostlivosť o dieťa v rámci plnenia vyživovacej povinnosti, sa mení podľa veku dieťaťa, resp. jeho zdravotného stavu. Najvýznamnejší podiel bude predstavovať pri deťoch najnižšieho veku, kde je osobná starostlivosť najnáročnejšia.

38. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov (§ 62 ods. 5 veta prvá Zákona o rodine). Toto pravidlo však nemožno vykladať absolútne, teda tak, že výživné by malo mať prednosť pred akýmkoľvek výdavkami rodiča, čo je vyjadrené v druhej vete ust. § 62 ods. 5 veta druhá Zákona o rodine, v zmysle ktorého pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Takýmito výdavkami môžu byť záväzky z prevzatých úverov a pôžičiek, ktoré neboli použité rodičom k uspokojovaniu jeho primeraných životných potrieb, ktoré by súčasne zodpovedali aj životnej úrovni dieťaťa. Preto napr. výdavky rodiča spojené so zabezpečením primeranej úrovne jeho bývania (splátky hypotekárneho úveru) nie sú výdavkami, ktoré by nebolo potrebné vziať do úvahy pri posudzovaní schopností, možností a majetkových pomerov rodiča. Všeobecne teda platí, že výživné by nemalo byť určené tak, aby viedlo k existenčným problémom povinného rodiča a jeho snahe z tohto dôvodu sa vyhnúť plneniu tejto povinnosti.

39. Rozsah vyživovacej povinnosti rodiča je limitovaný odôvodnenými potrebami dieťaťa (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine), pričom dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine). Odôvodnené potreby dieťaťa sú rôzne podľa okolností konkrétneho prípadu, sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote, výšky eventuálnych vlastných príjmov a pod. Avšak odôvodnené potreby dieťaťa neurčujú len tieto okolnosti, sú bezprostredne ovplyvňované i schopnosťou a možnosťou rodičov.

40. Ďalej zdôrazňuje, že aj pri rozhodovaní o určení výživného rodičov k maloletým deťom je konajúci súd podľa § 35 CMP povinný zistiť skutočný stav veci, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávnemu rozsahu práv, povinností a právom chránených záujmov a činnosť súdu musí smerovať k posúdeniu podmienok, ktoré sú rozhodujúcimi pre určenie výšky výživného povinného rodiča na maloleté dieťa, ktoré je odkázané výživou na svojich rodičoch, t.j. k skúmaniu a dôslednému

posúdeniu schopností, možností a majetkových pomerov oboch rodičov a rozsahu odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa. Aj keď sa v danom prípade jedná o konanie riadiace sa ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku, ambícia, aby podklad rozhodnutia bol sumár zistení, ktoré sa čo najviac približujú skutočnému stavu veci (teda materiálnej pravde), nemôže byť však dosiahnutá bez účastníkov konania a zákon aj v týchto veciach trvá na naplnení základných procesných povinností (povinnosti tvrdenia právne relevantných skutočností a dôkaznej povinnosti). Súd si ale nemusí aj v prípade zhodných skutkových tvrdení účastníkov tieto osvojiť za predpokladu, ak má o nich vážne pochybnosti, a ak sú v rozpore s vykonaným dokazovaním. V nadväznosti na uvedené dodáva, že pri bežných nákladoch maloletých detí (napr. obuv, ošatenie, strava, hygienické potreby, drogéria, voľný čas, bežná zdravotná starostlivosť a pod.), môže súd vychádzať zo všeobecných poznatkov o cenách tovarov a služieb a primeranosti ich obvyklej spotreby dieťaťom v porovnateľnom veku a pri porovnateľnej životnej úrovni rodičov, keď iný postup súdu by bol v rozpore so záujmami maloletých detí.

41. Pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvej inštancie o určení a výške výživného na maloletú odvolací súd vo veci, v ktorej nie je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, dospel k záveru, že súd prvej inštancie nevykonal relevantné dokazovanie na posúdenie zákonných kritérií určovania výživného na maloleté dieťa (§ 62, § 75 ods.1 Zákona o rodine) tieto následne vôbec nevyhodnocoval, a vec nesprávne právne posúdil. Súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie na preukázanie majetkových a zárobkových pomerov na strane oboch rodičov, nezisťoval osobné náklady rodičov, neporovnával ich životnú úroveň a napokon neustálil ani rozsah odôvodnených potrieb na strane maloletej. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie nemal pre svoje rozhodnutie dostatočne preukázaný príjem rodičov za posudzované obdobie, a to od podania návrhu matky dňa 16.12.2019 do konečného rozhodnutia (neustálil ich čistý priemerný mesačný príjem), ktorý na strane otca nezisťoval vôbec a na strane matky vychádzal iba z lustrácie v Sociálnej poisťovni a konštatoval, že bola zamestnaná v N. E., B. od 01.03.2021 do 19.06.2024, v P., N. od 02.01.2024 do 26.06.2024, v A. D., B. od 2/2024 do 21.06.2024, ktoré pracovné pomery ukončila dohodu k 19.06.2024, k 21.06.2024 a k 26.06.2024. Následne aj s poukazom na vyjadrenie matky, že si hľadá prácu s príjmom aspoň 800 eur netto mesačne, určil výživné s poukazom na potencialitu jej príjmov. Túto však osobitne nehodnotil a to z pohľadu veku, vzdelania, zdravotného stavu, doposiaľ vykonávanej praxe a pod.. Odvolací súd zdôrazňuje, že nestačí príjem zisťovať iba prostredníctvom lustrácie zo Sociálnej poisťovne, z údajov ktorých nevyplývajú potrebné zistenia o priemernom čistom mesačnom príjme, zložkách mzdy a pod.. Nezisťoval majetkové pomery rodičov a aký majú tieto zistenia vplyv na výšku výživného, hoci v odôvodnení rozhodnutia uvádza, že z tohto kritéria pri rozhodnutí vychádzal. Súd prvej inštancie neustálil rozsah odôvodnených potrieb maloletej vyplývajúcich z vykonaného dokazovania, ktoré majú predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb tak, aby odôvodnené potreby dieťaťa boli jednoznačne určiteľné, tieto musia vychádzať zo základných potrieb (bývanie, stravovanie, ošatenie, zdravotná starostlivosť, náklady súvisiace o školskou dochádzkou a pod.), a pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, tiež aj so zohľadnením nákladov na voľnočasové aktivity. Následne musí tieto posudzovať vo vzťahu k zárobkovým možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom rodičov, so zohľadnením práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodičov, a až napokon pristúpiť k určeniu miery, ktorou sa na odôvodnených nákladoch dieťaťa bude podieľať každý z rodičov (pri zohľadnení ich zárobkových schopností, majetkových pomerov, životnej úrovne, počtu iných vyživovacích povinností a ich výšky, plnenia vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa v závislosti od veku dieťaťa a pod.). V odôvodnení rozhodnutia teda aj vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu absentuje zaoberanie sa a dôsledné skutkové a právne vyporiadanie sa s predpokladmi určovania výživného na maloleté dieťa. Uvedené závažné nedostatky bez ďalšieho znamenajú, že prijaté rozhodnutie o výživnom na maloletú, ktoré je potrebné právne posúdiť podľa ust. § 62, § 75, Zákona o rodine, je posudzujúc ho vo vzťahu k odôvodneniu rozsudku, bez toho, aby bolo rozhodnuté o výživnom za celé posudzované obdobie (od podania návrhu matky), v ktorom absentujú podstatné skutkové závery a ich následné právne posúdenie (za takéto nie je možné považovať na v ods. 41, 43 a 44 konštatované niektoré skutkové zistenia) nedostatočné, nezohľadňujúce a plne opomínajúce pre rozhodnutie podstatné zákonné skutočnosti, čoho následkom je úvaha odvolacieho súdu o nedostatočnom objasnení skutkového a právneho základu prijatého rozhodnutia. Navyše súd prvej inštancie nerozhodol o návrhu matky, ktorého súčasťou je určenie výživného na maloletú za obdobie od podania návrhu a za obdobie výkonu jej osobnej starostlivosti.

42. Za popísanej situácie možno uzavrieť, že v súdnej veci súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo

k porušeniu práva na spravodlivý proces (rozsudok súdu prvej inštancie nespĺňa zákonné náležitosti predpísané v § 220 ods. 2 CSP, nakoľko v ňom absentujú dostatočné relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil), že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP). Tento nedostatok nemožno napraviť (z dôvodu rozsiahlosti dokazovania) odvolacím súdom, preto odvolací súd napadnutý rozsudok, už len z tohto dôvodu, bez toho, aby sa zaoberal inými dôvodmi odvolania matky, podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP zrušil a podľa ust. § 391 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

43. Úlohou prvoinštančného súdu bude pri ďalšom prejednaní veci posúdiť a ustáliť otázky na ktoré odvolací súd poukázal v ods. 34 a nasl. tohto rozhodnutia, po doplnení dokazovania potrebného na zistenie skutočného stavu veci (§ 35 CMP). Odstráni vyššie uvedené pochybenia vo vzťahu k ustáleniu možnosti zverenia maloletej, bude vyhodnocovať rodičovské zručnosti otca a matky a to vo vzťahu ich schopností vzájomne komunikovať a akceptovať v živote maloletej druhého rodiča, bude vyhodnocovať aj bezdôvodné odmietanie spolupracovať pri výchove maloletej u každého z rodičov a taktiež aj okolnosti tvrdené matkou o zamedzovaní jej v kontakte s maloletou zo strany otca. Pri otázke zverenia maloletej vezme do úvahy najmä naplnenie potrieb maloletej v rámci psychickej aj fyzickej oblasti tak, aby bol zabezpečený jej spokojný, bezpečný a harmonický vývin a súčasne bude vychádzať z článku 3 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti dotýkajúcej sa detí, uskutočňovanej tak verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Pri tejto úvahe zohľadní vývoj rodinnej situácie. Dôsledne prešetrí rodinné zázemie matky ako aj podmienky pre výkon osobnej starostlivosti o maloletú, k preukázaniu skutkových okolností zväži vykonanie dôkazu výsluchom svedka J. K., ktorý sa s matkou spoločne stará o ich maloletého syna a môže objasniť skutkový stav vo vzťahu k osobných pomerom matky. Nariadi doplnujúce znalecké dokazovanie najmä za účelom zistenia, aký je súčasný psychický stav maloletej, jej emocionálna, intelektová a mentálna úroveň, jej schopnosť vyjadriť svoj názor pri komunikácii s rodičmi, jej správanie pri vzájomnej interakcii s matkou a otcom, jej vzťah ku každému z rodičov so zohľadnením dynamiky tohto vzťahu od posledného znaleckého dokazovania (ZP č. 20/2022, zo dňa 27.04.2022), či sú citové potreby maloletej zo strany rodičov naplnené, akú úlohu v jej vývine/ živote zastáva matka a otec, či rodičia rešpektujú osobnosť maloletej, jej názory, zdravotný stav, aký je aktuálny psychický stav matky a otca, vzťah rodičov k maloletej a aká je dynamika tohto vzťahu, aký dopad má na psychické prežívanie a vývoj maloletej nerealizovaný styk s matkou, akým spôsobom je vhodné rozvíjať vzťah medzi matkou a maloletou, aká je úloha rodičov v tomto smere a odporúčané postupy, možno u maloletej identifikovať známky manipulácie jedným alebo druhým rodičom, sú rodičia schopní akceptovať a rešpektovať význam role druhého rodiča vo vzťahu k starostlivosti o maloletú a rozvíjať jej vzťah k druhému rodičovi, ako aj vzájomnej komunikácie a kooperácie ohľadne výchovy a zabezpečovania potrieb maloletej. Vzhľadom na výsledky znaleckého dokazovania v čase svojho rozhodnutia zväži opätovné zisťovanie názoru maloletej a tento riadne vo vzťahu k svojmu rozhodnutiu vyhodnotí. Zistené podstatné skutkové okolnosti bude posudzovať aj vo vzťahu k úprave styku maloletej s rodičom, ktorému nebude zverená do osobnej starostlivosti.

44. Pri rozhodnutí o výživnom na maloletú bude povinný zohľadniť zákonné kritéria určovania výživného na maloleté dieťa (§ 62, § 75 ods. 1 Zákona o rodine) vo vyššie naznačenom smere. K predmetnej otázke vykoná relevantné dokazovanie za celé posudzované obdobie od podania návrhu matky, t.j. za obdobie kedy osobnú starostlivosť o maloletú vykonávala matka a kedy ju vykonával otec. Ustáli čistý mesačný príjem rodičov na základe relevantného dokazovania, potvrdením o ich príjme za celé posudzované obdobie, vykoná dokazovanie na preukázanie ich majetkových pomerov, ich schopností a možností, výšky životnej úrovne. Potrebné relevantné listinné dôkazy (pri prípadnej nespolupráci rodičov) zadováži sám v zmysle § 36 CMP. Ustáli výšku mesačných nákladov na odôvodnené potreby maloletej. Rozhodne o návrhu matky na určenie výživného na maloletú v zmysle jej návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností. V posudzovanej veci bude potrebné vo vzťahu k pomerom maloletej čo do druhu a výšky ustáliť rozsah odôvodnených nákladov za obdobie od podania návrhu do 31.08.2022 a od 01.09.2022, kedy maloletá nastúpila povinnú školskú dochádzku a vyhodnotiť, či táto okolnosť má vplyv na výšku výživného. Uvedie, ktoré matkou vyčíslené ale aj preukázané náklady považuje za dôvodné, či niektoré z nich považuje za dôvodné čiastočne, v akej výške a prečo. Pri preukázaní zmeny pomerov relevantnej pre posúdenie výšky výživného ktorá mu vyplynie za posudzované obdobie, výšku výživného odstupňuje. Bude zisťovať a vyhodnotí osobné mesačné náklady rodičov s poukazom na ich životnú

úroveň, rovnako aj prípadné náklady rodičov na pôžičky alebo hypotekárne úvery, ich nevyhnutnosť a to v kontexte § 62 ods. 5 Zákona o rodine. U oboch rodičov pri hodnotení majetkových pomerov a iných majetkových hodnôt posúdi, či nedošlo k ich podstatnej zmene počas obdobia celého súdneho konania.

45. Vo veci rozhodne po zistení skutočného stavu v čase svojho rozhodnutia, na základe vykonania na vec vzťahujúceho sa dokazovania v súlade s § 188 a § 195 a nasl. CSP a § 204 CSP a súčasne umožní účastníkom konania vyjadriť sa k dôkazom (§ 182 CSP). Rozhodnutie odôvodní tak, aby zodpovedalo § 220 ods. 2 CSP, tzn. je v ňom povinný uviesť stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní návrhov rodičov, riadne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov konania týkajúce sa zákonných podmienok posudzovaných vo vzťahu k rozhodnutiu o osobnej starostlivosti o maloletú ako aj vo vzťahu k výživnému, t.j. pri dôslednom posúdení majetkových, finančných, osobných pomerov na strane oboch rodičov, ako aj ich schopností a možností, a aj ustáleného rozsahu odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa a ich výšky pri zohľadnení podstatných zmien ku ktorým došlo v priebehu konania pred súdom prvej inštancie (ako napr. nástup maloletej na povinnú školskú dochádzku) ako aj počas odvolacieho konania, v rozhodnutí uvedie, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich právne a skutkovo vyhodnotil a dôvod prípadného nevykonania účastníkmi navrhnutého dokazovania.

46. Súd prvej inštancie je právnym názorom odvolacieho súdu viazaný (§ 391 ods. 2 CSP).

47. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie opätovne rozhodne o náhrade trov konania a v súlade s § 396 ods. 3 CSP a § 58 CMP vrátane náhrady trov odvolacieho konania.

48. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).